

**Met elkaar,
zorg voor elkaar!**

*Uitwerking van het hoofdstuk
'Zorg voor elkaar'
van het verkiezingsprogramma
CDA Krimpenerwaard 2018-2022*

Krimpenerwaard: Zorg voor elkaar!

In een betrokken samenleving staat niemand er alleen voor. We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven. Dat geldt als eerste in eigen familie, gezin en vriendenkring, waar we **elkaar helpen en verantwoordelijkheid voor elkaar nemen**. Die belofte van zorg voor elkaar doen we ook als samenleving. De overheid zorgt voor de basis van sociale zekerheid: voor iedereen is er gezondheidszorg, onderwijs en inkomen. De persoonlijke factor mag daarbij niet uit het oog worden verloren. Het is de bedoeling dat alle inwoners van jong tot oud in de Krimpenerwaard **'floreren'** en zich een gewaardeerd onderdeel voelen van de plaatselijke samenleving.

Sociaal domein

De gemeente Krimpenerwaard is verantwoordelijk voor de uitvoering van wetten in het Sociale Domein: de vernieuwde Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), de Jeugdwet en de Participatiewet. Ook de Wet Werk en Bijstand (WWB) is hiermee verbonden. Met deze nieuwe wetten is er vanuit de landelijke overheid een bezuiniging doorgevoerd en is de uitvoering bij de gemeente neergelegd. De gemeente Krimpenerwaard houdt ieder jaar miljoenen over op het 'Sociaal Domein'. Er zijn inwoners die niet, of met moeite aan de benodigde zorg en ondersteuning kunnen komen. Het CDA is van mening dat de zorg en ondersteuning voor alle inwoners **laagdrempelig en toegankelijk** moet zijn en dat het proces daartoe soepel moet verlopen. De gemeente moet de startperikelen achter zich laten.

Met de grote veranderingen was er soms sprake van het spreekwoordelijke "waar gehakt wordt vallen spaanders", maar dat kan nu niet meer, want iedere spaander betreft een kwetsbare inwoner van onze gemeente. En daar moeten we zorgvuldig mee omgaan. Ons uitgangspunt is de inwoners die zorg vragen of krijgen excellent te bedienen. **Maatwerk** is noodzakelijk voor de toekomst om iedere kwetsbare inwoner te bereiken. De zorgen van mensen zijn groot. Mensen mogen daarbij niet tussen wal en schip vallen of van het kastje naar de muur worden gestuurd. Kwetsbare inwoners moeten niet geconfronteerd worden met de bureaucratie, maar daar juist doorheen geleid worden. Wie zorg nodig heeft, moet dat krijgen.

Concreet

- *Geld voor sociaal domein is en blijft beschikbaar voor het sociaal domein. Eventuele overschotten op het sociaal domein worden niet toegevoegd aan de algemene reserve van de gemeente.*
- *Investerings in sociaal domein behandelen als andere investeringen met meerjarige afschrijving (en terugverdientijd: rendement op termijn).*
- *Naast de kosten van wijkteams en welzijnsstichtingen ook de opbrengst in kaart brengen.*

Het CDA wil het proces van toegang tot WMO, Jeugdwet, Participatiewet en Wet Werk en Bijstand versnellen en **minder bureaucratisch** maken. Wij willen de inwoner helpen door ervoor te zorgen dat iedereen die niet zelf de regie kan voeren, een persoonlijke regiehouder of regie-ondersteuner krijgt toegewezen die samen met de inwoner en naastbetrokkenen zorgt dat alle hulpverleners (en hulpverlenende instanties) goed samenwerken en op hetzelfde toekomstperspectief gericht zijn (één gezin, één plan, één regisseur). In situaties van overgang 18- naar 18+, van WMO naar WLZ (Wet Langdurige Zorg) of van de ene naar de andere

gemeente moet er primair gekozen worden voor continuïteit en een soepele en geleidelijke overgang qua zorg, ondanks andere regels die met zo'n overgang te maken hebben.

Concreet

- *Regie-ondersteuning voor kwetsbare mensen die niet zelf de regie kunnen voeren. Onafhankelijke cliëntondersteuning breder aanbieden en inzetten.*
- *Samenwerking tussen (zorg)organisaties verbeteren (primair in de hulpverlening [1 gezin, 1 plan], maar ook in afspraken over de onderlinge samenwerking zoals bereikbaarheid, opschalen/afschalen, escalatie-afspraken e.d.).*
- *Continuïteit van zorg op transitie momenten (18- → 18+, verhuizing, WMO → WLZ).*
- *Samenwerken met zorgverzekeraars, zodat onze inwoners niet van het kastje naar de muur worden gestuurd.*
- *Serviceniveau loket moet gekenmerkt worden door meedenken en zoeken naar mogelijkheden (niet alleen toetsen aan regels en denken in onmogelijkheden en eigen interne processen). Oplossingen i.c.m. inbouwen van een (beperkte) regelvrije ruimte voor zorgwekkende situaties van inwoners die tussen wal en schip dreigen te vallen (zeker als het dwarsdenkend/crossover is).*
- *Doorlooptijden voor indicatiestelling verkorten.*

Er moet gewerkt gaan worden met kleinschalige **sociale wijkteams**, die intensief samenwerken met de welzijnsstichtingen, huisartsen, scholen, wijkagent, buurtcoördinator, verenigingen en kerken. Ook de samenwerking met overige gezondheidszorginstellingen, vrijwilligers en naastbetrokkenen moet worden verbeterd. Waar mogelijk zal het CDA het verminderen van het aantal hulpverleningsinstanties stimuleren. Wij willen algemene voorzieningen zoveel mogelijk in de betreffende woonkernen faciliteren. In sommige kernen zijn buurtcoördinatoren actief, die momenteel vooral gericht zijn op de fysieke leefomgeving (speeltoestellen en dergelijke). Wij denken dat er mogelijkheden zijn om dat te verbreden naar een buurtcoördinator die ook oog heeft voor het sociale aspect en nauw samenwerkt met het sociale wijkteam.

De **menselijke maat** in de hulpverlening begint door de zorg vorm te geven dicht bij de mensen. Op deze manier kan er effectiever en preventief gewerkt worden en kunnen vrijwilligers met grote betrokkenheid en naar ieders tevredenheid zich laagdrempelig inzetten voor de medemens. Vanuit betrokkenheid en kleinschaligheid kan er vroeg gesignaleerd worden als zich problemen dreigen voor te doen en kan er preventief gehandeld worden, waardoor grote problemen voorkomen worden.

Problemen in het sociaal domein hebben vaak een relatie met een beperkte uitwisseling van de informatie tussen de betrokken partijen. Het CDA stimuleert dat in de Krimpenerwaard actief benodigde **informatie wordt uitgewisseld** om de inwoner optimaal te helpen. Daarvoor moet vanaf het eerste contact al met de cliënt worden besproken, welke informatie gedeeld mag worden en welke niet. Zeker nu er in het sociaal domein steeds meer vastgelegd wordt in registratiesystemen. Het CDA wil de organisatorische kant van het sociaal domein (wat zich achter de schermen afspeelt) ook verbeteren. Processen moeten meer ingeregeld worden op doelmatigheid en snelheid, waarbij de ambtenaar niet meer inhoudelijk toetst, maar alleen op rechtmatigheid en zo mogelijk steekproefsgewijs. Daardoor kan de zorgprofessional zich minder met papier bezig houden, maar meer met de zorg voor de mens. Daarbij kan een

cliëntvolgsysteem behulpzaam zijn en tevens als verantwoording van uitgaven gebruikt worden.

Concreet

- *Kleinschalige sociale wijkteams/netwerkteams (+ evaluatie huidige werkwijze) en op afroep beschikbare deskundigheid goed uitnutten en evt. uitbreiden.*
- *Snelle indicatie, geen wachttijden voor zorg en hulp.*
- *Werken met cliëntvolgsysteem, waarmee tevens rechtmatigheid van uitgaven wordt aangetoond.*
- *Kleinschalige zorginitiatieven stimuleren.*
- *In overleg met cliënt bevorderen dat informatie uitgewisseld wordt in de hulpverleningsketen, waar mogelijk m.b.v. koppeling tussen registratiesystemen.*
- *Vrijwilligersbeleid uitbreiden waardoor naast de 'klassieke' vrijwilliger, ook creatief en dwarsdenkend wordt nagedacht. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan burens, gepensioneerden, werklozen, etc. die af en toe hulp kunnen verlenen aan iemand in de buurt. Denk hierbij aan het maken van een wandeling, het vervoeren naar het ziekenhuis of het koppelen van een jonger gezin aan een ouder koppel in de buurt.*
- *Voorziening treffen voor zorg waarbij structurele korte terugkerende contacten nodig zijn om mensen thuis te laten wonen (bijv. hulp bij eten klaarmaken, toezichtmomenten, etc.).*
- *Buurtcoördinator voor sociale aangelegenheden (i.s.m. welzijnsstichtingen en sociale wijkteam).*
- *Met vrijwilligersvergoeding als vrijwilligers structurele gemeentelijke taken uitvoeren.*

Meer dan ooit is de **samenwerking tussen mantelzorgers, vrijwilligers en professionele zorg** van belang om daadwerkelijk in een menselijke maat de benodigde zorg en ondersteuning aan hen te verlenen. Belangrijk is om goed aan te sluiten bij de eigen kracht van mensen en hun naastbetrokkenen en dit waar mogelijk te versterken door duidelijke ondersteuningsstructuren te organiseren. Daarbij kan aansluiting gezocht worden bij de diverse welzijnsstichtingen, kerken, verenigingen, etc. in de Krimpenerwaard. De druk op de mantelzorgers neemt de laatste jaren toe en zij hebben een toenemende behoefte aan ondersteuning. Het is belangrijk om goede ondersteuning te geven aan de mantelzorgers, bijvoorbeeld door voldoende mogelijkheden voor respijtzorg te bieden zodat mantelzorgers even 'vrij' kunnen zijn van hun zorglast en door het bieden van dag-, avond- of nachtopvang.

Concreet

- *Uitbreiding mantelzorgondersteuning door de vorm beter te laten aansluiten op de behoefte van de mantelzorger.*
- *Voortzetten HHT-regeling (gesubsidieerde huishoudelijke hulp voor specifieke doelgroepen, zoals mantelzorgers).*

Preventie is een speerpunt voor het CDA in het sociaal domein. Natuurlijk wil je voorkomen dat de zorgelijke situatie verergert, of zelfs escaleert. Dat geldt natuurlijk in de jeugdhulp, maar ook bij de schuldhulp en ook bij vereenzaming, verwaarlozing en radicalisering. Zo wil het CDA actief voorkomen dat mensen in problematische situaties raken. Opvoedondersteuning of een vrij toegankelijke opvoedcursus moet net zo vanzelfsprekend zijn als het consultatiebureau. De gemeente maakt hiervoor afspraken met veldpartijen, zoals woningcorporaties, energiebedrijven, zorgverzekeraars en de belastingdienst met betrekking tot tijdige signalering van schulden zodat bijvoorbeeld huisuitzettingen kunnen worden voorkomen. Bij preventie hoort ook dat er snel ingegrepen wordt als het toch ontspoot, bijvoorbeeld in de jeugdhulp. Waar nodig moet snel opgeschaald kunnen worden, zonder ingewikkelde procedures en zonder wachtlijsten. Het belang van het kind of de oudere staat altijd voorop.

Concreet

- *Regievoering en doorzettingsmacht beleggen in acute en zorgwekkende situaties (inclusief versnelde toegang/indicatie en enige regelvrije ruimte/budget hiervoor creëren).*
- *Preventie en vroegsignalering als speerpunt bij eenzaamheid, (kinder/ouder)mishandeling, huiselijk geweld, betalingsachterstanden, verwarde personen, radicalisering).*
- *Focus op het in stand houden en uitbreiden van het sociaal netwerk van inwoners.*
- *Uitbreiding samenwerking tussen gemeente en zorgverzekeraar, zoals het opzetten van zorginhoudelijke projecten, die gezamenlijk gefinancierd worden en samenwerken in de toegangsregulering voor zorg en beleidsrijker samenwerken rondom de gemeentelijke collectieve zorgverzekering.*

Als kinderen niet naar school gaan, wordt dit gesignaleerd door de school en wordt de leerplichtambtenaar van de gemeente op de hoogte gebracht. Het CDA vindt het belangrijk om hier actief op in te spelen, want schoolverzuim en eventuele schooluitval is een grote risicofactor voor de ontwikkeling van het kind en leidt niet zelden tot latere criminaliteit. Het toeleiden van jongeren naar een startkwalificatie is belangrijk voor een goede uitgangspositie op de arbeidsmarkt. Voor zover het **'thuiszitters'** betreft vanwege persoonlijke problemen (bijvoorbeeld psychisch van aard), is actieve hulpverlening nodig om hen niet al op jonge leeftijd te laten vastlopen. Ondersteuning van zowel het thuiszittende kind, als de ouder(s) en andere gezinsleden is nodig in de vorm van 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur, waarbij hulpverlening, school en andere betrokken instanties samenwerken.

Het CDA vindt het belangrijk dat er voldoende diversiteit is (qua inhoud met aandacht voor identiteit) in **dagbesteding** voor en begeleiding van mensen met een verstandelijke beperking, mensen met een chronische psychiatrische stoornis of mensen met dementie. Combinatievormen van geïndiceerde en niet-geïndiceerde dagopvang, zoals in Bergambacht bieden ook elders in de gemeente mogelijkheden. Ook maatschappelijke opvang en beschermde woonvormen maken daar onderdeel van uit. Het werken met ervaringsdeskundigheid kan hierin een waardevolle aanvulling zijn. Daarnaast verwacht het CDA dat in de toekomst een hospice in de Krimpenerwaard wenselijk is door de toenemende extramurale zorg. Het CDA zal een particulier initiatief daartoe stimuleren en ondersteunen.

Concreet

- *Stimuleren van particulier initiatief tot hospice in de Krimpenerwaard.*
- *Dagopvang en dagbesteding (met variëteit) in alle kernen met oog voor bijzondere doelgroepen en identiteit.*
- *Initiatieven stimuleren voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen verspreid over de Krimpenerwaard (i.c.m. 'Housing First'-principe in de hulpverlening voor deze doelgroep.*
- *Geïndiceerde dagopvang in westelijk deel van Krimpenerwaard stimuleren.*

De **inkoop** kan meer gericht worden op de kwaliteit van zorgverlening dan alleen op de goedkoopste zorgverlener. Meerjarige overeenkomsten aangaan met zorgorganisaties, kleinschaligheid met hoge betrokkenheid stimuleren en particuliere en lokale initiatieven stimuleren met de inkoop. Ook de sociale en technische innovatie in de zorg moet een groeiende plek krijgen in de inkoop. De inkoop blijft in verband met efficiëntie wel in regionaal verband plaats vinden, maar de zorg wordt niet meer via een internetveiling verwerkt. Het gebruik van persoonsgebonden budgetten (pgb) kan vaak een uitkomst zijn voor mensen die goed in staat zijn om eigen regie te voeren. De pgb is echter extra gevoelig voor fraude, waardoor scherp toezicht nodig is op de juiste besteding van het geld, de kwaliteit van zorg en of het voldoet aan dezelfde eisen qua voorziening. Zeker als de betreffende inwoner niet in staat is om het eigen PGB te beheren.

Concreet

- *Sturen op kleinschaligheid bij zorginkoop (bijv. door verkaveling).*
- *Structurele zorginkoop onder behoud van kwaliteit en serviceniveau.*
- *Keuzevrijheid voor zorgverlener bij client, niet alleen bij persoonsgebonden budgetten.*
- *Nieuwe initiatieven/innovatie wordt vanuit de inhoud opgebouwd en moet leiden tot verhoogde effectiviteit van de zorg, of verhoogde efficiëntie in de zorg of vermindering van de processen rondom de zorg. Dan is het gevolg:*
 - *de cliënt wordt er beter van,*
 - *de zorg wordt voor de gemeente goedkoper,*
 - *de hulpverleners kunnen meer gericht zijn op de client en de zorg, dan om alle registratie en andere regelzaken erom heen.*
- *Doelgroepenvervoer integraal aanpakken.*
- *Right to Challenge en burgerinitiatieven vormgeven in inkoopbeleid.*
- *Terugdringen PGB-fraude.*

Landelijk heeft het CDA al voor elkaar gekregen dat de eigen bijdrage voor WMO gemaximeerd wordt op 17,50 per 4 weken (vanaf 2019) en er een beperking van de eigen bijdrage voor WLZ is gekomen (vanaf 2018). Daarmee wordt voorkomen dat mensen zorgmijden vanwege financieel onvermogen. Toch kan men nog voor onverwachte tegenvallers komen te staan als het CAK achteraf (maanden of jaren later) ineens een groot bedrag aan eigen bijdrage incasseert.

Concreet

- *Maximale termijn verkorten waarop eigen bijdrages nog geïnd kunnen worden door het CAK (bijvoorbeeld <1 jaar).*

Het CDA wil investeren in de **welzijnsorganisaties**, aangezien het belang van hun laagdrempelige werk in de toekomst zal toenemen. Mede doordat zij hun hulp en activiteiten dichtbij de mensen vormgeven draagt dit bij aan preventie.

Concreet

- *Gezamenlijke visie gemeente en de drie welzijnsstichtingen op de rol en positie van de welzijnsstichtingen.*
- *Structurele vorm van samenwerking tussen de drie welzijnsstichtingen.*

Daarnaast is meer kleinschalige woningbouw die ouderen en jongeren in kleiner verband samenbrengt gewenst. Het bevordert de sociale samenhang en onderlinge intergenerationale solidariteit. Het CDA stimuleert dat mensen elkaar ontmoeten in allerlei sociale verbanden: als mensen elkaar kennen, zullen zij eerder geneigd zijn om elkaar te helpen. Dit is een onderdeel van de participatiemaatschappij.

Concreet

- *Wonen met gemengde leeftijdsopbouw opnemen in woonvisie (ook ten aanzien van statushouders).*

Het CDA kwam in 2015 met het zorgpamflet: 'De Mens Voorop In Het Sociaal Domein'. De inhoud is nog steeds actueel!

Minimabeleid en armoede

Werk is de beste remedie tegen **armoede**. Hoewel de economie flink aan trekt, blijft het belangrijk om aandacht te hebben voor mensen zonder werk of mensen met een laag inkomen en ook hen te betrekken bij de regelingen voor financiële bijstand, als dat nodig is.

Concreet

- *Meer aandacht voor verborgen armoede, onder andere bij ZZP-ers.*
- *Voorlichting over gevolgen (tijdelijk) werk voor eventuele toeslagen.*
- *Bij uitstroom uit bijstand voorkomen dat deze persoon terug de bijstand in gaat. Als daar toch sprake van is, dan soepele instroom garanderen.*

In 2017 is in de Krimpenerwaard onderzoek gedaan naar de koopkracht van de inwoners met een inkomen tot 130% van het **minimuminkomen**. Daaruit blijkt dat de aanvullende regelingen voor kinderen nodig zijn en blijven voor de mensen met een laag inkomen. Opvallend was dat de mensen zonder kinderen (zowel éénpersoons-, en nog sterker de tweepersoonshuishoudens) nauwelijks speling hebben voor onverwachte uitgaven. Zodra zij noodzakelijke of onverwachte uitgaven hebben komen zij meteen in de financiële problemen. Daarom is het goed als er een regeling 'medische meerkosten' komt voor deze doelgroep en dat de mogelijkheden van aanvullende bijstand ook op deze problematiek toegesneden wordt. We willen voorkomen dat deze inwoners schulden op gaan bouwen, want voor aflossen van schulden is financieel ook geen ruimte. In sommige situaties kan een vernieuwende aanpak van schuldhulpverlening nuttig zijn; er zijn ruim voldoende voorbeelden in Nederland die inmiddels de experimenteerfase zijn ontgroeit. Daarnaast moet de grens om gebruik te maken van de gemeentelijke collectieve zorgverzekering omhoog naar 130% van het minimuminkomen.

Ook uit het onderzoek blijkt dat de **bijstandsregelingen** voor grote groepen inwoners met een laag inkomen ongunstig uitpakken als zij er in slagen om een beetje meer te gaan verdienen. Soms houden ze maar 4% meer over, als ze 30% meer gaan verdienen. Dat is niet stimulerend om (meer) werk aan te pakken. Daarom wil het CDA enerzijds de inwoners verplichten om werk aan te pakken als dat er is en tegelijk voorkomen dat mensen in de zogenaamde 'armoedeval' terecht komen. Dit komt zeker voor als de betreffende inwoners hun reiskosten zelf moeten betalen om hun werk te verrichten.

Concreet

- *Bereik schuldhulp vergroten, door assertieve en laagdrempelige werkwijze.*
- *Regeling 'medische meerkosten' (zie hierboven).*
- *Reiskostenvergoeding voor bijstandsgerechtigden die ze moeten maken door het deelnemen aan werktoeleiding.*
- *Toegang gemeentelijke collectieve zorgverzekering uitbreiden tot 130% van het minimum.*

De functie van **sociale werkplaatsen** is aan het veranderen. Omvormen naar bemiddeling van doelgroepen die moeilijk werk vinden, zoals mensen met een lichte verstandelijke beperking, chronisch zieken en dergelijk. En begeleiding bieden op de werkplek aan de inwoner en aan het bedrijf, zodat de risico's voor de potentiële werkgever verkleind worden en voorkomen dat iemand opnieuw uitvalt uit het werkproces.

Concreet

- *In regioverband afspraken maken met sociale werkplaatsen.*
- *Inkoop bij aanbieders van reïntegratietrajecten alleen als zij ook moeilijk bemiddelbare doelgroepen meenemen (voorkomen 'cherry-picking' > selectief selecteren)*
- *Beschutte en beschermde werkplekken stimuleren.*

Het CDA gaat er van uit dat iedereen naar vermogen een bijdrage levert aan de samenleving. Als je geen werk hebt en een uitkering krijgt, dan is het belangrijk dat je op een andere wijze een bijdrage levert, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk. Deze **tegenprestatie** moet aansluiten bij de interesse, kennis en kunde van de mensen of bij hun toekomstige werkzaamheden. De gemeente stimuleert en faciliteert vrijwilligers(werk), aangezien de inzet van de vrijwilligers in hoge mate bijdraagt aan het welzijn van de inwoners en de vitaliteit in de dorpskernen.

Concreet

- *Beleid voor tegenprestatie dwingender en strenger uitvoeren.*

Het CDA wil dat voedselbanken overbodig zijn. Helaas is dat momenteel niet zo. Als gemeente wil het CDA wel helpen qua huisvesting van een voedselbank, maar niet in de exploitatie. De medewerkers van de voedselbank zijn bij uitstek ook weer ogen en oren in de samenleving. Professionele hulpverleners onderhouden ook met hen contacten om zorgzoekers en zorgmijders op het spoor te komen.

Concreet

- *Ondersteuning voedselbank bij huisvesting (indien aangesloten bij de landelijke Voedselbank).*
- *Afspraken maken met voedselbank over vroegsignalering en samenwerking in de hulpverleningsketen.*